

**ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ**

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ  
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ  
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ  
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ Τ.Α.  
ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ  
Δ/ΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ Τ.Α.  
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ  
ΚΑΙ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ**

**Αθήνα, 12 Οκτωβρίου 2023**

**Αριθμ. πρωτ.: 87909**

**ΠΡΟΣ:** - τις Αποκεντρωμένες  
Διοικήσεις του Κράτους  
- τους Δήμους και τις  
Περιφέρειες της Χώρας

Ταχ. Δ/ση: Σταδίου 27  
Ταχ. Κώδικας: 101 83, Αθήνα  
Πληροφορίες: Κων/νος Ζαφειρίου,  
Ε. Μαμούρη, Γ. Στεφανάκης  
Τηλέφωνο: 213136-4016, -4818, -4006  
e-mail: k.zafeiriou@ypes.gr  
e.mamouri@ypes.gr  
g.stefanakis@ypes.gr

**Αριθμ. Εγκυκλίου: 1172**

**ΘΕΜΑ:** «Εφαρμογή διατάξεων του ν. 5056/2023»

Σας ενημερώνουμε ότι στο ΦΕΚ Α' 163/06.10.2023 δημοσιεύθηκε ο ν. 5056/2023 με τίτλο «Αναμόρφωση του συστήματος διακυβέρνησης Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, κατάργηση νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου δήμων, παρακολούθηση επιδόσεων τοπικής αυτοδιοίκησης οικονομική και διοικητική διαχείριση οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, ευζωία των ζώων συντροφιάς, κατασκευή και αναβάθμιση λειτουργούντων χερσαίων συνοριακών σταθμών και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Εσωτερικών». Στο νόμο αυτόν περιλαμβάνονται διατάξεις, επί των οποίων σημειώνουμε τα ακόλουθα:

**ΜΕΡΟΣ Β΄**  
**ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ Ο.Τ.Α.**

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄**  
**ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ Ο.Τ.Α. Α΄ ΒΑΘΜΟΥ**

**Άρθρο 9**

**Αρμοδιότητες δημοτικής επιτροπής - Προσθήκη άρθρου 74 Α στον ν. 3852/2010 (σε συνδυασμό με τα άρθρα 53 «Καταργούμενες διατάξεις» και 54 «Έναρξη ισχύος»)**

Με το άρθρο αυτό, προστίθεται νέο άρθρο 74Α «Αρμοδιότητες δημοτικής επιτροπής» μετά από το άρθρο 74 του ν. 3852/2010 (Α΄ 87), στην παρ. 1 του οποίου ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι από την αυτοδιοικητική περίοδο που άρχεται την 1η.1.2024, όπου στην κείμενη νομοθεσία γίνεται αναφορά ή παραπομπή στην οικονομική επιτροπή, την επιτροπή ποιότητας ζωής και την εκτελεστική επιτροπή των δήμων, καθώς και στις αρμοδιότητές τους, εφεξής νοείται η δημοτική επιτροπή, η οποία ασκεί τις αρμοδιότητες αυτές.

Παράλληλα, με το άρθρο 53, καταργούνται τα άρθρα 62 και 76 καθώς και οι περ. α΄, β΄, γ΄, θ΄ και ι΄ του άρθρου 63 του ν. 3852/2010 περί σύστασης, λειτουργίας και αρμοδιοτήτων της εκτελεστικής επιτροπής του δήμου, καθώς και περί της δημοτικής επιτροπής διαβούλευσης.

Από τις ανωτέρω αλλαγές επηρεάζεται η εφαρμογή των διατάξεων περί κατάρτισης του προϋπολογισμού των δήμων. Έτσι, όπου στο άρθρο 77 του ν. 4172/2013 (Α΄ 167) προβλέπεται εμπλοκή της οικονομικής επιτροπής, της εκτελεστικής επιτροπής και της δημοτικής επιτροπής διαβούλευσης στη διαδικασία κατάρτισης του προϋπολογισμού, **από την 1η.1.2024, ημερομηνία έναρξης ισχύος του άρθρου 9 του παρόντος νόμου, οι αρμοδιότητες αυτών θα ασκούνται πλέον από τη δημοτική επιτροπή.** Για το τρέχον έτος, η σχετική διαδικασία προφανώς θα τηρηθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες ρυθμίσεις του άρθρου 77 του ν. 4172/2013.

Αναλόγως, σε όποιες άλλες ρυθμίσεις προβλέπονται αρμοδιότητες των καταργούμενων επιτροπών σε θέματα οικονομικής διαχείρισης και διαχείρισης της περιουσίας των δήμων, από την 1η.1.2024 οι αρμοδιότητες αυτές θα ασκούνται πλέον από τη δημοτική επιτροπή.

Στο ίδιο άρθρο του νέου νόμου ορίζεται στην παρ. 2, επίσης, ότι η δημοτική επιτροπή, πλέον των αρμοδιοτήτων της παρ. 1, αποφασίζει, μεταξύ άλλων, για την έγκριση των όρων και τη σύναψη κάθε είδους προγραμματικών συμβάσεων, την επιστροφή από τον δήμο αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών, καθώς και τις δωρεές εξοπλισμού, ειδών και οχημάτων σε άλλους δήμους ή κοινωφελείς οργανισμούς.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄**  
**ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ Ο.Τ.Α. Β΄ ΒΑΘΜΟΥ**

**Άρθρο 20**

**Αρμοδιότητες περιφερειακής επιτροπής - Προσθήκη άρθρου 175Α στο ν. 3852/2010 (σε συνδυασμό με τα άρθρα 53 «Καταργούμενες διατάξεις» και 54 «Έναρξη ισχύος»)**

Με το άρθρο αυτό, προστίθεται νέο άρθρο 175Α «Αρμοδιότητες περιφερειακής επιτροπής» μετά από το άρθρο 175 του ν. 3852/2010 (Α΄ 87), στην παρ. 1 του οποίου ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι από την αυτοδιοικητική περίοδο που άρχεται την 1η.1.2024, όπου στην κείμενη νομοθεσία γίνεται αναφορά ή παραπομπή στην οικονομική επιτροπή και την εκτελεστική επιτροπή περιφερειών, καθώς και στις αρμοδιότητές τους, εφεξής νοείται η περιφερειακή επιτροπή, η οποία ασκεί τις αρμοδιότητες αυτές.

Παράλληλα, με το άρθρο 53, καταργούνται τα άρθρα 173 και 178 καθώς και οι περ. στ΄, ια΄ και ιβ΄ του άρθρου 174 του ν. 3852/2010 περί συγκρότησης και αρμοδιοτήτων της εκτελεστικής επιτροπής της περιφέρειας, καθώς και περί της περιφερειακής επιτροπής διαβούλευσης.

Από τις ανωτέρω αλλαγές επηρεάζεται η εφαρμογή των διατάξεων περί κατάρτισης του προϋπολογισμού των περιφερειών. Έτσι, όπου στο άρθρο 78 του ν. 4172/2013 προβλέπεται εμπλοκή της οικονομικής επιτροπής, της εκτελεστικής επιτροπής και της περιφερειακής επιτροπής διαβούλευσης στη διαδικασία κατάρτισης του προϋπολογισμού, **από την 1η.1.2024, ημερομηνία έναρξης ισχύος του άρθρου 20 του παρόντος νόμου, οι αρμοδιότητες αυτών θα ασκούνται πλέον από την περιφερειακή επιτροπή.** Για το τρέχον έτος, η σχετική διαδικασία προφανώς θα τηρηθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες ρυθμίσεις του άρθρου 78 του ν. 4172/2013.

Αναλόγως, σε όποιες άλλες ρυθμίσεις προβλέπονται αρμοδιότητες των καταργούμενων επιτροπών σε θέματα οικονομικής διαχείρισης και διαχείρισης της περιουσίας των περιφερειών, από την 1η.1.2024 οι αρμοδιότητες αυτές θα ασκούνται πλέον από την περιφερειακή επιτροπή.

Στο ίδιο άρθρο του νέου νόμου ορίζεται στην παρ. 2, επίσης, ότι η περιφερειακή επιτροπή, πλέον των αρμοδιοτήτων της παρ. 1, αποφασίζει, μεταξύ άλλων, για την έγκριση των όρων και τη σύναψη κάθε είδους προγραμματικών συμβάσεων, καθώς και για την σύναψη χρηματοδοτικών μισθώσεων (leasing) μηχανολογικού εξοπλισμού και οχημάτων της Περιφέρειας.

**ΜΕΡΟΣ Γ΄****ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΦΕΛΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΔΗΜΩΝ - ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ Ο.Τ.Α.****Άρθρο 27**

**Κατάργηση νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ βαθμού και μεταφορά ως συνόλου αρμοδιοτήτων, οργανικών μονάδων και θέσεων προσωπικού στους Ο.Τ.Α. α΄ βαθμού**

Με τις διατάξεις του Μέρους Γ του νέου νόμου, την 31η.12.2023 καταργούνται αυτοδικαίως τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που συστήθηκαν με οποιονδήποτε τρόπο από Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ βαθμού και λειτουργούν σύμφωνα με τα άρθρα 239 έως 242 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006, Α΄ 114), και οι αρμοδιότητές τους ασκούνται από την 01<sup>η</sup>.1.2024 από τον οικείο δήμο. Λαμβανομένου υπόψη ότι:

- το κάθε είδους προσωπικό που απασχολείται στα νομικά πρόσωπα που καταργούνται, καθίσταται αυτοδικαίως προσωπικό του δήμου και παρέχει τις υπηρεσίες του με την ίδια σχέση εργασίας ή έμμισθης εντολής, ενώ συμβάσεις μίσθωσης έργου συνεχίζουν να υλοποιούνται από τον δήμο μέχρι τη λήξη τους (περ. α΄ της παρ. 2 του άρθρου 27 ν. 5056/2023),
- ταμειακά υπόλοιπα και υπόλοιπα τραπεζικών λογαριασμών των καταργούμενων νομικών προσώπων μεταφέρονται με απόφαση της οικείας δημοτικής επιτροπής σε λογαριασμό του δήμου και κλείνουν οι τραπεζικοί λογαριασμοί των καταργούμενων νομικών προσώπων (περ. γ΄ της παρ. 3 του άρθρου 27 ν. 5056/2023),
- οι αρμοδιότητες των καταργούμενων νομικών προσώπων, η ανάληψη ή η συνέχιση εκτελούμενων χρηματοδοτούμενων ή συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων ή έργων ή υπηρεσιών από εθνικούς ή ευρωπαϊκούς πόρους ή διεθνείς οργανισμούς συνεχίζουν να υλοποιούνται από τον δήμο ή κατά την παρ. 6 του άρθρου 100 του ν. 3852/2010 (Α΄ 87), υπό καθεστώς καθολικής διαδοχής ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που έχουν αναληφθεί (πρώτο εδάφιο παρ. 4 άρθρου 27 ν. 5056/2023),

είναι προφανές ότι οι δήμοι θα αναλάβουν πλέον το σύνολο των εσόδων και εξόδων των καταργούμενων νομικών προσώπων, όπως αυτά αποτυπώνονται στις οικονομικές καταστάσεις των τελευταίων. Κατά συνέπεια, στον προϋπολογισμό έτους 2024, οι δήμοι της χώρας θα πρέπει να αποτυπώσουν τα έσοδα, έξοδα και ταμειακά υπόλοιπα των νομικών προσώπων που δεν θα υφίστανται πλέον από την 1<sup>η</sup>.1.2024, ώστε να μπορούν να ασκήσουν απρόσκοπτα τις ανάλογες αρμοδιότητες.

Ο επακριβής προσδιορισμός των εσόδων, εξόδων και ταμειακών υπολοίπων που θα πρέπει να εγγραφούν στον προϋπολογισμό 2024 του δήμου, θα γίνει με συνεργασία της οικονομικής υπηρεσίας του δήμου με αυτές των καταργούμενων νομικών προσώπων.

Επίσης, με την περ. α' της παρ. 3 του άρθρου 27, ορίζεται ότι από την κατάργηση του οικείου νομικού προσώπου, τα κινητά και ακίνητα περιουσιακά του στοιχεία περιέρχονται αυτοδικαίως στον δήμο που το συνέστησε, ο οποίος υπεισέρχεται ως καθολικός διάδοχος σε όλα τα εμπράγματα και ενοχικά δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του. Με την περ. β' της παρ. 3 του άρθρου 27, καθορίζεται η διαδικασία καταγραφής και απογραφής των πάσης φύσεως περιουσιακών στοιχείων που μεταβιβάζονται στον δήμο από το καταργούμενο νομικό πρόσωπο. Για το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μέχρι την ολοκλήρωση του έργου της προβλεπόμενης προς τούτο επιτροπής, ο επακριβής προσδιορισμός τυχόν στοιχείων που επηρεάζουν την κατάρτιση του προϋπολογισμού 2024 (όπως απαιτήσεων και υποχρεώσεων που μεταφέρονται στον δήμο) θα γίνει ομοίως με συνεργασία της οικονομικής υπηρεσίας του δήμου με αυτές των καταργούμενων νομικών προσώπων.

Ως προς το σκέλος των εσόδων ειδικότερα, αξίζει να σημειωθεί η πρόβλεψη που γίνεται στο τέλος του άρθρου 3 της κατ' έτος εκδιδόμενης υπ' αρ. 63726/28.7.2023 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών περί παροχής οδηγιών για την κατάρτιση του προϋπολογισμού των δήμων οικονομικού έτους 2024 (Β' 4795/28.7.2023), υπό τον τίτλο «Ειδικές παρατηρήσεις επί των οριζόμενων στο άρθρο 3 (Ειδικές οδηγίες κατάρτισης του προϋπολογισμού έτους 2024)» και έχει ως ακολούθως:

*«Πέραν των οριζόμενων στην προηγούμενη γενική παρατήρηση, καθώς και της περίπτωσης Β.3.1 της παρούσας, επιτρέπεται επίσης η αύξηση των συνολικών ποσών στις ΟΜΑΔΕΣ ΕΣΟΔΩΝ Ι, ΙΙ και ΙΙΙ σε φορέα, στην περίπτωση κατά την οποία υφίσταται κατάργηση, λύση ή συγχώνευση, με ΦΕΚ, νομικού προσώπου και περιέλευση των αντίστοιχων εσόδων σε αυτόν».*

Κατά συνέπεια, κατά την κατάρτιση, ψήφιση και έλεγχο νομιμότητας του προϋπολογισμού, δεν τίθεται ζήτημα μη επιτρεπτής υπέρβασης των ανώτατων ορίων που τίθενται με το άρθρο αυτό, κατά το βαθμό που αποτυπώνονται στον προϋπολογισμό του δήμου τα έσοδα που προκύπτουν εξαιτίας της κατάργησης των νομικών προσώπων του.

## **Άρθρο 28**

**Μεταφορά αρμοδιοτήτων σχολικών επιτροπών και σύσταση πάγιας προκαταβολής στους διευθυντές των σχολικών μονάδων (σε συνδυασμό με το άρθρο 52 «Εξουσιοδοτικές διατάξεις»)**

Από την **30<sup>η</sup>.6.2024** οι αρμοδιότητες των ν.π.δ.δ. «Σχολικές Επιτροπές» της παρ. 2 του άρθρου 103 του ν. 3852/2010 (Α' 87) ασκούνται από τον οικείο δήμο. Μέχρι την ημερομηνία αυτή, οι σχολικές επιτροπές λειτουργούν κανονικά. Κατά τα λοιπά, το άρθρο 27 εφαρμόζεται αναλόγως και για αυτές, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 28.

Με απόφαση της δημοτικής επιτροπής συνιστάται πάγια προκαταβολή, με υπόλογο διαχειριστή τον διευθυντή, ή τον εκτελούντα χρέη διευθυντή της σχολικής μονάδας ή τους αναπληρωτές αυτών (παρ. 3 άρθρου 28). Οι δαπάνες που καλύπτονται από την

πάγια προκαταβολή, το ύψος αυτής και η ρύθμιση κάθε ζητήματος οικονομικής διαχείρισης που κρίνεται αναγκαίο για τη στήριξη της λειτουργίας των σχολικών μονάδων, καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

Από την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού και με τη διαδικασία που προβλέπεται στην παρ. 5, μπορούν να εξαιρούνται σχολικές επιτροπές σε δήμους στους οποίους λειτουργούν συνολικά περισσότερες από εκατό (100) σχολικές μονάδες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Η οικονομική λειτουργία των διατηρούμενων επιτροπών εποπτεύεται υποχρεωτικά από τον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του δήμου, ο οποίος

α) υποβάλλει, τουλάχιστον σε τριμηνιαία βάση, συνοπτικό απολογισμό εσόδων και εξόδων και κατάσταση βασικών στοιχείων ισολογισμού (απαιτήσεων, διαθεσίμων και υποχρεώσεων) στη δημοτική επιτροπή και

β) μεριμνά για τη μηνιαία ενημέρωση των βάσεων δεδομένων του Υπουργείου Εσωτερικών με τα οικονομικά στοιχεία τους.

Τα θέματα σχετικά με τη λειτουργία και την οικονομική διαχείριση των σχολικών επιτροπών που διατηρούνται, καθώς και κάθε αναγκαίο ζήτημα για την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων, ρυθμίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

### **Άρθρο 29** **Λύση κοινωφελών επιχειρήσεων των Δήμων**

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, λύνονται αυτοδικαίως την 31<sup>η</sup>.12.2023, κατά παρέκκλιση των διατάξεων περί λύσης ή και εκκαθάρισης, οι δημοτικές κοινωφελείς επιχειρήσεις της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 252 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006) και της παρ. 1 του άρθρου 156 του ν. 4600/2019 (Α' 43) και οι αρμοδιότητές τους ασκούνται από την 1<sup>η</sup>.1.2024 από τον οικείο δήμο. Λαμβανομένου υπόψη ότι, κατ' αναλογία με όσα ήδη αναφέραμε για το άρθρο 27 του νέου νόμου:

- το προσωπικό με κάθε είδους σχέση εργασίας καθίσταται αυτοδικαίως προσωπικό του δήμου και παρέχει τις υπηρεσίες του με την ίδια σχέση εργασίας ή έμμισθης εντολής, ενώ συμβάσεις μίσθωσης έργου συνεχίζουν να υλοποιούνται από τον δήμο μέχρι τη λήξη τους (περ. α' της παρ. 2 άρθρου 29),
- τα ταμειακά υπόλοιπα και υπόλοιπα τραπεζικών λογαριασμών των λυόμενων κοινωφελών επιχειρήσεων μεταφέρονται με απόφαση της οικείας δημοτικής επιτροπής σε λογαριασμό του δήμου, ενώ κλείνουν οι τραπεζικοί λογαριασμοί των καταργούμενων επιχειρήσεων (περ. γ' της παρ. 3 άρθρου 29),
- οι αρμοδιότητες των κοινωφελών επιχειρήσεων που λύνονται, η ανάληψη ή η συνέχιση τυχόν εκτελούμενων χρηματοδοτούμενων ή συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων ή έργων ή υπηρεσιών από εθνικούς ή ευρωπαϊκούς πόρους ή διεθνείς οργανισμούς συνεχίζουν να υλοποιούνται από τον δήμο ή κατά την παρ. 6 του άρθρου 100 του ν. 3852/2010 (Α' 87), υπό καθεστώς καθολικής διαδοχής ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που έχουν αναληφθεί (πρώτο εδάφιο παρ. 4 άρθρου 29),

είναι προφανές ότι οι δήμοι θα αναλάβουν πλέον το σύνολο των εσόδων και εξόδων των λυόμενων επιχειρήσεων, όπως αυτά αποτυπώνονται στις οικονομικές καταστάσεις των τελευταίων. Κατά συνέπεια, στον προϋπολογισμό έτους 2024, οι δήμοι της χώρας θα πρέπει να αποτυπώσουν τα έσοδα, έξοδα και ταμειακά υπόλοιπα των επιχειρήσεων που δεν θα υφίστανται πλέον από την 1<sup>η</sup>.1.2024, ώστε να μπορούν να ασκήσουν απρόσκοπτα τις ανάλογες αρμοδιότητες.

Ο επακριβής προσδιορισμός των εσόδων, εξόδων και ταμειακών υπολοίπων που θα πρέπει να εγγραφούν στον προϋπολογισμό 2024 του δήμου, θα γίνει με συνεργασία της οικονομικής υπηρεσίας του δήμου με αυτές των λυόμενων επιχειρήσεων.

Επίσης, με την περ. α' της παρ. 3 του άρθρου 29 ορίζεται ότι από τη λύση της κοινωφελούς επιχείρησης, τα κινητά και ακίνητα περιουσιακά της στοιχεία περιέρχονται αυτοδικαίως στον δήμο που τη συνέστησε, ο οποίος υπεισέρχεται ως καθολικός διάδοχος σε όλα τα εμπράγματα και ενοχικά δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της. Με την περ. β' της παρ. του ως άνω άρθρου, καθορίζεται η διαδικασία καταγραφής και απογραφής των πάσης φύσεως περιουσιακών στοιχείων που μεταβιβάζονται στον δήμο από τη λυόμενη επιχείρηση. Για το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μέχρι την ολοκλήρωση του έργου της προβλεπόμενης προς τούτο επιτροπής, ο επακριβής προσδιορισμός τυχόν στοιχείων που επηρεάζουν την κατάρτιση του προϋπολογισμού 2024 (όπως απαιτήσεων και υποχρεώσεων που μεταφέρονται στον δήμο) θα γίνει ομοίως με συνεργασία της οικονομικής υπηρεσίας του δήμου με αυτές των λυόμενων επιχειρήσεων.

Ως προς το σκέλος των εσόδων ειδικότερα, υπενθυμίζουμε και πάλι την πρόβλεψη που γίνεται στο τέλος του άρθρου 3 της κατ' έτος εκδιδόμενης κοινής υπουργικής απόφασης περί παροχής οδηγιών για την κατάρτιση του προϋπολογισμού των δήμων, υπό τον τίτλο «Ειδικές παρατηρήσεις επί των οριζόμενων στο άρθρο 3 (Ειδικές οδηγίες κατάρτισης του προϋπολογισμού έτους 2024)» και έχει ως ακολούθως:

*«Πέραν των οριζόμενων στην προηγούμενη γενική παρατήρηση, καθώς και της περίπτωσης Β.3.1 της παρούσας, επιτρέπεται επίσης η αύξηση των συνολικών ποσών στις ΟΜΑΔΕΣ ΕΣΟΔΩΝ Ι, ΙΙ και ΙΙΙ σε φορέα, στην περίπτωση κατά την οποία υφίσταται κατάργηση, λύση ή συγχώνευση, με ΦΕΚ, νομικού προσώπου και περιέλευση των αντίστοιχων εσόδων σε αυτόν».*

Κατά συνέπεια, κατά την κατάρτιση, ψήφιση και έλεγχο νομιμότητας του προϋπολογισμού, δεν τίθεται ζήτημα μη επιτρεπτής υπέρβασης των ανώτατων ορίων που τίθενται με το άρθρο αυτό, κατά το βαθμό που αποτυπώνονται στον προϋπολογισμό του δήμου τα έσοδα που προκύπτουν εξαιτίας της λύσης των επιχειρήσεών του.

Στο ίδιο άρθρο και ειδικότερα στην παρ. 7 αυτού, ο νομοθέτης κάνει ειδικές προβλέψεις για την περίπτωση λύσης κοινωφελούς επιχείρησης διαδημοτικού χαρακτήρα. Ειδικότερα προβλέπεται:

- η διαδικασία καταγραφής και κατανομής των πάσης φύσεως περιουσιακών στοιχείων της λυόμενης επιχείρησης και η απόδοσή τους στους δήμους που την

συνέστησαν,

- η αυτοδίκαιη μεταφορά και κατανομή στους δήμους του πάσης φύσεως προσωπικού των επιχειρήσεων τέτοιου είδους, με την ίδια σχέση εργασίας ή έργου, με απόφαση του Γραμματέα της οικείας αποκεντρωμένης διοίκησης,
- η συνέχιση εξυπηρέτησης των ρυθμίσεων οφειλών από τον δήμο που αποτελούσε την έδρα της επιχείρησης,
- η αυτοδίκαιη περιέλευση στους δήμους των ενεργών συμβάσεων μίσθωσης των ακινήτων που βρίσκονται εντός των διοικητικών τους ορίων και τα οποία εκμισθώνει ή μισθώνει η επιχείρηση.

Περαιτέρω, ορίζεται ότι:

- για την εφαρμογή των επίμαχων ρυθμίσεων συνάπτονται συμβάσεις μεταξύ των εμπλεκόμενων δήμων, στις οποίες καθορίζονται, μεταξύ άλλων, οι υποχρεώσεις και οι απαιτήσεις τους, ο τρόπος καταβολής και είσπραξης των ποσών που τους αφορούν κ.ά.,
- εφόσον προκύπτει οικονομική επιβάρυνση ή έσοδο για τους δήμους που δεν συνυπολογίσθηκαν στην κατανομή των περιουσιακών στοιχείων, όπως και τυχόν ταμειακά υπόλοιπα και υπόλοιπα τραπεζικών λογαριασμών, αυτά επιμερίζονται από τον προϊστάμενο της οικονομικής υπηρεσίας του δήμου της έδρας της επιχείρησης, με μοναδικό κριτήριο το μέγεθος του πληθυσμού τους.

Κατά συνέπεια, στον προϋπολογισμό έτους 2024, οι δήμοι της χώρας θα πρέπει να αποτυπώσουν τα έσοδα, έξοδα και ταμειακά υπόλοιπα των κοινωφελών επιχειρήσεων διαδημοτικού χαρακτήρα που δεν θα υφίστανται πλέον από την 1<sup>η</sup>.1.2024, **κατά το μέρος που τους αναλογεί**, ώστε να μπορούν να ασκήσουν απρόσκοπτα τις ανάλογες αρμοδιότητες.

## **ΜΕΡΟΣ Ε΄ ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ**

### **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

#### **Άρθρο 34**

**Παροχή χρηματικού επιδόματος σε εργαζομένους Ο.Τ.Α. - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 32 ν. 4483/2017**

Με το άρθρο αυτό, τροποποιείται εκ νέου η παρ. 1 του άρθρου 32 του ν. 4483/2017 (Α΄ 107), περί παροχής κινήτρων σε εργαζομένους από Ο.Τ.Α. ορεινών και νησιωτικών περιοχών και επέρχονται οι εξής αλλαγές:

- Από το πρώτο εδάφιο της τροποποιούμενης παραγράφου διαγράφονται οι λέξεις «ή κοινοτικών».



- Με το τρίτο εδάφιο του άρθρου 32 του ν. 4483/2017, ο υπολογισμός του πληθυσμού γίνεται εφεξής σύμφωνα με τα στοιχεία μόνιμου (και όχι «πραγματικού») πληθυσμού της τελευταίας απογραφής.
- Σύμφωνα με το πέμπτο εδάφιο του άρθρου 32 του ν. 4483/2017, με την απόφαση του οικείου δημοτικού, περιφερειακού ή διοικητικού συμβουλίου εξειδικεύεται ο τρόπος παροχής της σίτισης και του καταλύματος διαμονής **και καθορίζεται το ύψος του χρηματικού επιδόματος**, προφανώς υπό τις λοιπές προϋποθέσεις του άρθρου 32 του ν. 4483/2017.
- Διαγράφεται το τελευταίο εδάφιο, με το οποίο εξουσιοδοτούνταν οι Υπουργοί Εσωτερικών και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών να καθορίζουν το ύψος των εν λόγω παροχών και τη συνολική δαπάνη έκαστου φορέα.

Τονίζεται ιδιαίτερα ότι, σύμφωνα με το άρθρο 54 του νέου νόμου, **η ισχύς των διατάξεων του άρθρου 34 αρχίζει την 14<sup>η</sup>.12.2022.**

### **Άρθρο 35** **Ρύθμιση θεμάτων προϋπολογισμού Ο.Τ.Α.**

Με τις διατάξεις του άρθρου 35, οι **παρ. 1 και 2 του άρθρου 15 του ν. 4915/2022 (Α' 63)**:

*«1. Ειδικά για την κατάρτιση ή αναμόρφωση του προϋπολογισμού έτους 2022, οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ) επενδυτικών δαπανών των δήμων, καθώς και το ειδικό τέλος της παρ. Α'1 του άρθρου 25 του ν. 3468/2006 (Α' 129), μπορούν να διατίθενται προς αντιμετώπιση λειτουργικών δαπανών που διαπιστώνονται από την έναρξη ισχύος της παρούσας και δεν μπορούν να καλυφθούν από το χρηματικό υπόλοιπο, τα τακτικά ή έκτακτα έσοδά τους. Από την εφαρμογή της παρούσας δεν δύναται να προέλθει καθ' οιονδήποτε τρόπο, άμεση ή έμμεση, επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού.*

*2. Σε περιπτώσεις αδυναμίας κάλυψης λειτουργικών ή επενδυτικών αναγκών των υπηρεσιών ανταποδοτικού χαρακτήρα, κατά την κατάρτιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού του έτους 2022, η οικονομική επιτροπή του δήμου δύναται να συντάσσει το σχέδιο του προϋπολογισμού, ή να εισηγείται την αναμόρφωση αυτού, με μεταφορά πάσης φύσεως ανειδίκευτων πιστώσεων, συμπεριλαμβανομένων των εσόδων της παρ. 1, ώστε να διασφαλίζεται η εύρυθμη λειτουργία των υπηρεσιών αυτών. Η απόφαση της οικονομικής επιτροπής και η σχετική απόφαση τεχνικού προγράμματος, όπου απαιτείται, αποτελούν δεσμευτική εισήγηση για την κατάρτιση ή αναμόρφωση του προϋπολογισμού, η οποία εγκρίνεται υποχρεωτικά από το οικείο Δημοτικό Συμβούλιο»,*

καθώς και το **τριακοστό άρθρο του ν. 4917/2022 (Α' 67)**,

*«Κατά παρέκκλιση της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 25/ 1975 (Α' 74), περί της χρήσης του ενιαίου ανταποδοτικού τέλους καθαριότητας και φωτισμού, έως την 30ή.6.2022, οι δήμοι μπορούν να χρησιμοποιούν έσοδα από ανταποδοτικά και*

*πάσης φύσεως τέλη και δικαιώματα για την κάλυψη άλλων αναγκών τους, συμπεριλαμβανομένης της ισοσκέλισης ανταποδοτικών υπηρεσιών τους, κατά την κατάρτιση ή αναμόρφωση του προϋπολογισμού τους. Η απόφαση της οικονομικής επιτροπής και η σχετική απόφαση τεχνικού προγράμματος, όπου απαιτείται, αποτελούν δεσμευτική εισήγηση για την κατάρτιση ή αναμόρφωση του προϋπολογισμού, η οποία εγκρίνεται υποχρεωτικά από το οικείο Δημοτικό Συμβούλιο»*

περί προϋπολογισμού των Ο.Τ.Α., εφαρμόζονται και για την κατάρτιση και τις αναμορφώσεις του **προϋπολογισμού των δήμων οικονομικού έτους 2024**.

Τονίζεται ότι η **παρ. 3 του άρθρου 15 του ν. 4915/2022**,

*«Σε περίπτωση αδυναμίας κατάρτισης ή αναμόρφωσης ισοσκελισμένου προϋπολογισμού, παρέχεται η δυνατότητα στους δήμους και τις περιφέρειες, κατόπιν απόφασης της οικείας οικονομικής τους επιτροπής, να προβαίνουν σε συμφωνία με πιστωτές τους για τον διακανονισμό οφειλών τους. Η σχετική απόφαση της οικονομικής επιτροπής αποτελεί δεσμευτική εισήγηση για την κατάρτιση ή αναμόρφωση του προϋπολογισμού, η οποία εγκρίνεται υποχρεωτικά από το οικείο δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο»*,

αποτελεί **πάγια διάταξη**, συνεπώς εξακολουθεί να ισχύει ως έχει.

### **Άρθρο 36**

#### **Τέλη ενεργών παραχωρήσεων μεταλλείων - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 176 Μεταλλευτικού Κώδικα**

Με τις διατάξεις του άρθρου 36, επέρχονται αλλαγές στην παρ. 2 του άρθρου 176 του Μεταλλευτικού Κώδικα (ν.δ. 210/1973, Α' 277), περί καθορισμού τελών ενεργών παραχωρήσεων μεταλλείων. Ειδικότερα διαγράφεται το δεύτερο εδάφιο:

*«Η διάθεση αυτή θα γίνεται μόνον και αποκλειστικά για την κάλυψη του συνόλου των προϋπολογισμών συγκεκριμένων έργων που προγραμματίζονται από τους εν λόγω δήμους και χρηματοδοτούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό ή την κάλυψη του συνόλου της εθνικής συμμετοχής για αντίστοιχα έργα που συγχρηματοδοτούνται και από την Ευρωπαϊκή Ένωση».*

Ως εκ τούτου, τα σχετικά έσοδα καθίστανται πλέον ανειδίκευτα και, κατά συνέπεια, επιτρέπεται να διατίθενται εφεξής για την κάλυψη κάθε είδους δαπανών - και όχι μόνο αυτών που κατονομάζονταν από την καταργούμενη διάταξη - ενώ παράλληλα τροποποιούνται τα εξουσιοδοτούμενα όργανα.

**Άρθρο 38****Διάρκεια της ισχύος του προϋπολογισμού των νομικών προσώπων που έχουν καταργηθεί ή λυθεί - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 160 ν. 3463/2006**

Με το άρθρο αυτό, τροποποιείται η παρ. 1 του άρθρου 160 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006), περί της διάρκειας της ισχύος του προϋπολογισμού και ειδικότερα ως προς τις δαπάνες που επιτρέπεται να διενεργούνται κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο αυτή. Έτσι, στις ήδη υφιστάμενες περιπτώσεις

«α) Των υποχρεωτικών δαπανών που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 158.

β) Των δαπανών που γίνονται για ειδικούς σκοπούς, βάσει διάταξης νόμου, ... από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης»,

προστίθεται περ. γ' όπου ορίζεται ότι ο προϋπολογισμός του έτους που έχει λήξει ισχύει και για την πληρωμή των δαπανών που γίνονται για την άσκηση των αρμοδιοτήτων νομικών προσώπων που έχουν λυθεί ή καταργηθεί.

Ως εκ τούτου, δήμοι που δεν έχουν εν ισχύ προϋπολογισμό με την έναρξη της οικονομικής χρήσης 2024 και λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 160 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, θα μπορούν να διενεργούν και να πληρώνουν και δαπάνες που σχετίζονται με την άσκηση των αρμοδιοτήτων των νομικών προσώπων και επιχειρήσεων που καταργούνται ή λύνονται - προφανώς όχι πέραν της προθεσμίας που τίθεται με τις διατάξεις αυτές.

Τέλος, σας γνωρίζουμε ότι διευκρινίσεις αναφορικά με ειδικότερα ζητήματα που τυχόν ανακύψουν κατά την εφαρμογή των διατάξεων του ν. 5056/2023, θα παρασχεθούν με νεότερες εγκύκλιες οδηγίες.

**Ο Αναπληρωτής Υπουργός  
Εσωτερικών**

**Θεόδωρος Λιβάνιος**

**ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:**

- 1) Γραφείο Υπουργού
- 2) Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού
- 3) Γραφείο Γενικού Γραμματέα Αυτοδιοίκησης και Αποκέντρωσης
- 4) Γραφείο Γενικού Διευθυντή Οικονομικών Τ.Α. & Α.Π.
- 5) Διεύθυνση Οικονομικών Τοπικής Αυτοδιοίκησης:
  - α) Τμήμα Οικονομικής Διεύθυνσης και Προϋπολογισμού
  - β) Τμήμα Εσόδων
  - γ) Τμήμα Περιουσίας
  - δ) Τμήμα Παρακολούθησης και Επεξεργασίας Οικονομικών Στοιχείων Τοπικής Αυτοδιοίκησης